

VTH Uitvoeringsprogramma 2025

Samenvatting

Het regionale uitvoeringsprogramma (UVP) is het voorstel voor de uitvoering van VTHA-taken. Het UVP betreft enerzijds de basistaken en anderzijds de facultatieve taken en programma's. Voor de basistaken hebben we het VTH-beleid vertaald naar doelstellingen voor komend jaar, gegeven de geldende wet- en regelgeving. Voor de facultatieve taken en programma's zijn het de DVO's en de vraag van betreffende opdrachtgevers leidend, binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving en het VTH-beleid. Het UVP vormt na besluitvorming de basis voor de jaaropdrachten tussen de omgevingsdienst en de opdrachtgevers.

Het eerste deel is gewijd aan de basistaken. De doelstellingen uit het regionale VTH-beleid dragen bij aan een veilige, schone en duurzame leefomgeving. In het uitvoeringsprogramma zijn de ambities en doelen uit het regionale VTH-beleid vertaald naar de doelstellingen voor 2025, met daarbij de globale aanpak en de benodigde uren. De uitvoering van dit programma richt zich op onder meer actuele vergunningen, het verhogen van het naleefgedrag door keten- en risicogericht toezicht en handhaving en goede dienstverlening, zoals het professioneel behandelen van adviesaanvragen, (vergunningen)aanvragen, meldingen, klachten et cetera.

In het tweede deel zijn doelstellingen voor de facultatieve taken en programma's opgenomen. De facultatieve taken zijn bouwtaken, behandelen bezwaar en beroepszaken, toezicht en handhaving energielabels, beleidsadvies bodem en faciliteren omgevingstafel. Deze taken kennen uiteraard een verschillend aantal deelnemers en de afrekening verschilt.

Sommige programma's komen ten goede aan de gehele regio (zoals 'Zeer zorgwekkende stoffen' en 'Naar meer waarde'). Daarmee spelen we tijdig in op ontwikkelingen en thema's uit het regionale VTH-beleid. Andere programma's komen ten goede aan de betreffende opdrachtgever, maar passen binnen het VTH-beleid, zoals extra inzet op energie en duurzaamheid voor de gemeente Deventer.

Alle genoemde doelstellingen dragen bij aan onze missie: een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en gelijk speelveld in IJsselland.

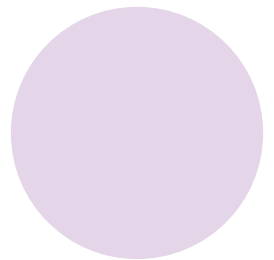
De financiering van dit plan komt uit diverse bronnen:

- Doorbelasting aan alle deelnemers; dit betreft de basistaken en regionale programma's.
- Doorbelasting aan specifieke deelnemers: facultatieve taken en programma's.
- Subsidies: zoals de SPUK voor toezicht en handhaving energiegebruik.

OD IJsselland heeft - gezien de krappe regionale arbeidsmarkt, de sterke concurrentie en de huidige personeelssituatie - een grote opgave om (vaste) medewerkers aan te trekken en te behouden. Deze opgave heeft mogelijk invloed op de uitvoering van het uitvoeringsprogramma. Waar dit mogelijk en betaalbaar is, huren we extern in of besteden we taken uit. Lukt dit niet, dan treden we in overleg met betreffende deelnemers en melden afwijkingen in de bestuurscyclus.

Hoofdstuk	Onderwerp	Geplande uren 2025
2. Regulering voor veilige, gezonde en duurzame leefomgeving		
2.1	Behandelen 'informatieplicht', meldingen en vergunningsaanvragen	19.926
2.2	Actualiseren vergunningen	0
2.3	Vakoverleg vergunningen	1.890
	Subtotaal	21.816
3. Veilig en gezond		
3.1	Algemene doelen voor een veilige en schone leefomgeving	37.941
3.2	Meldingen ongewoon voorval	200
3.3	Meldpunt en klachtenafhandeling	5.305
3.4	Asbest: meldingen en toezicht	6.543
3.5	Vuurwerk	500
3.6	Ketentoezicht en ondermijning	5.854
3.7	Strafrecht en boa's	3.340
3.8	Handhavingsverzoeken, handhavingen en controles	3.072
3.9	Vakoverleg inzake toezicht en handhaving	1.265
	Subtotaal	64.020
4. Duurzaam		
4.1	Toezicht en handhaving voor een duurzame leefomgeving	2.941
4.1	Vakoverleg en coördinatie E&D	909
4.1	E&D bij vergunningverlening	506
4.2	Toezicht Werkgebonden personenmobiliteit (WGP)	500
	SPUK-THE	pm
	Subtotaal	4.856
5. Advisering		
5.2	Advisering geluid	8.106
5.3	Advisering externe veiligheid	856
5.4	Millieuzonering	3.952
5.5	Zienswijzen, WOO-verzoek en juridische procedures	1.919
5.6	Advisering luchtkwaliteit en geur	1.621
5.7	Bodem	16.126
5.8	Advisering omgevingsplannen	2.000
5.8	Vakoverleg advisering	1.085
	Subtotaal	35.665
Totaal basistaken		126.357

Hoofdstuk	Onderwerp	Geplande uren 2025
6. Facultatieve taken		
6.1	Bouwtaken	6.350
6.2	Toezicht en handhaving op energielabels	1.213
6.3	Behandelen bezwaar en beroep	825
6.4 t/m 6.7	Ontwikkeling en beheer IJVI, omgevingstafel, beleidsadvies bodem	nvt
	Subtotaal	8.388
7. Programma's en projecten		
7.1	Project circulaire economie (PrOv)	425
7.2	ZZS (PrOv)	950
7.3	Naar meer waarde	640
7.4	Project Energie & duurzaamheid (Deventer)	1.496
	Subtotaal	3.511
Totaal facultatieve taken en programma's		11.899
Totaal UVP		138.256

1. Inleiding

De voorgenomen uitvoering van werk op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en advies milieu (hierna VTHA), alsmede voor de facultatieve taken en programma's leggen we jaarlijks in een regionaal uitvoeringsprogramma (UVP) vast. In dit uitvoeringsprogramma staat welke werkzaamheden Omgevingsdienst IJsselland in 2025 uitvoert om regionale en lokale doelen op VTH- en milieugebied te realiseren.

1.1 Doel

In de regio IJsselland streven we naar een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en een gelijk speelveld. Het regionale VTH-beleid in IJsselland en het lokale VTH-beleid van de gemeenten en provincie in de regio beschrijft hoe we hieraan willen bijdragen. Het UVP is het voorstel vanuit de omgevingsdienst aan het bestuur om aan onze missie en het regionale VTH-beleid vorm te geven.

Het UVP betreft enerzijds de basistaken en anderzijds de facultatieve taken en projecten. Voor de basistaken hebben we het VTH-beleid vertaald naar aanpak en benodigde uren, gegeven de geldende wet- en regelgeving. Voor de facultatieve taken en projecten zijn het VTH-beleid, de DVO's en de vraag van betreffende opdrachtgevers leidend, binnen de kaders van de geldende wet- en regelgeving. Het UVP vormt na besluitvorming de basis voor de jaaropdrachten tussen de omgevingsdienst en de opdrachtgevers.

1.2 Kaders en uitgangspunten

Het omgevingsrecht schrijft een regionaal uitvoeringsprogramma voor dat de colleges van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling moeten vaststellen. Vertrekpunt voor dit UVP het regionale VTH-beleid en de begroting van OD IJsselland voor 2025. Het UVP maakt onderdeel uit van de beleidscyclus.

Waar mogelijk geven we een meerjarig beeld en beschrijven we de ontwikkelagenda. Ook maken we in dit UVP waar mogelijk de beweging naar resultaatgerichte afspraken en afspraken met maatschappelijk effect. We beschrijven de basistaken en facultatieve taken die OD IJsselland in 2025 uitvoert. Ook beschrijven we de benodigde capaciteit, de risico's die effect op de uitvoering kunnen hebben en de evaluatie en sturing op de uitvoering. Doelstellingen uit het regionale VTH-beleid op het gebied van bedrijfsvoering van de omgevingsdienst zijn niet vertaald in werkzaamheden en geprogrammeerd in dit uitvoeringsprogramma. De bedrijfsvoering vindt zijn plek in de bestuurscyclus.

1.3 Ontwikkelingen en thema's

Algemeen

Het regionale VTH-beleid beschrijft ontwikkelingen zoals 'Omgevingswet', 'Nationaal milieubeleidskader' en 'Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP VTH)'. Waar nodig worden deze thema's benoemd bij de onderwerpen. Er zijn geen specifieke doelen per thema gesteld en daarmee worden er in het uitvoeringsprogramma geen specifieke werkzaamheden aan gekoppeld. Daarnaast staan in het regionale VTH-beleid de thema's: 'Energie & duurzaamheid', 'Klimaat', 'Circulaire economie', 'Bodem & water', 'Zeer zorgwekkende stoffen' en 'Ondermijning'.

De in dit uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen, hebben betrekking op een of meerdere thema's. De thema's 'zeer zorgwekkende stoffen' en 'circulaire economie' zijn specifiek als project uitgewerkt in respectievelijk paragraaf 6.1 en 6.2.

Kaderrichtlijn Water

Nederland moet uiterlijk 2027 voldoen aan de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). Om dit doel te behalen, moeten we hier in de komende jaren op inzetten. Landelijk is het initiatief genomen tot de KRW-impuls. Vergunningen voor directe en indirecte lozingen zijn (opnieuw) in beeld gekomen als middel om de waterkwaliteit te verbeteren. Het ligt voor de hand dit te betrekken in het actualiseren van de vergunningen. Er loopt een onderzoek om met een quick-scan in beeld te brengen waar nog winst in waterkwaliteit is te behalen in dit proces, liefst vóór 2027, zo nodig erna. Het is aannemelijk dat een vergrote inzet van omgevingsdiensten op het gebied van lozingen nodig zal zijn.

1.4 Risico's

Een aantal risico's en kanttekeningen heeft mogelijk invloed op of gevolgen voor de uitvoering van het programma.

Plan van aanpak 'Route naar een robuuste OD IJsselland'

Het interbestuurlijk programma voor versterking van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (IBP VTH) is erop gericht substantiële stappen te zetten in de verbetering van het VTH-stelsel. De uitvoering van het IBP-VTH richt zich vooral op de implementatie van activiteiten vanuit 6 pijlers, waaronder de pijler 'Robuuste omgevingsdiensten en financiering'. Besluiten inzake het vergroten van de robuustheid die eind 2024 worden verwacht, kunnen aanleiding zijn de planning in dit uitvoeringsprogramma bij te stellen.

Arbeidsmarkt en capaciteit

OD IJsselland heeft - gezien de krappe regionale arbeidsmarkt, de sterke concurrentie en de huidige personeelssituatie (relatief veel inhuur en sterke uitstroom de komende jaren) - een grote opgave om (vaste) medewerkers aan te trekken en te behouden.

OD IJsselland heeft in 2024 de arbeidsmarktbenadering versterkt. Ook in 2025 kunnen vacatures onvervuld blijven. Waar dit mogelijk en betaalbaar is, huren we in dit geval extern in of besteden we taken uit. Lukt dit niet, dan treden we in overleg met betreffende deelnemers en nemen de gevolgen hiervan waar nodig mee in de bestuurscyclus.

1.5 Proces

Dit uitvoeringsprogramma kwam tot stand in nauwe samenwerking tussen deelnemers (beleidsadviseurs en ambtelijk opdrachtgevers) en diverse inhoudelijk betrokkenen van OD IJsselland. Speerpunt hierin was het ontwikkelen van een nadrukkelijke verbinding tussen beleid en uitvoering. Ten opzichte van eerdere jaren is hiermee een betere verbinding van het beleid met uitvoering ontstaan en vice versa. De opzet van het uitvoeringsprogramma is daarnaast resultaatgerichter opgezet, met doelstellingen uit het regionale VTH-beleid als vertrekpunt. Vanuit deze doelstellingen is ook de indeling van de werkzaamheden van de omgevingsdienst gemaakt. Ten slotte zijn ook facultatieve taken, programma's en lokale wensen opgenomen. Streefwaarden zijn niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Met betrekking tot streefwaarden per jaar moet monitoring gedurende 2025 cijfers over bijvoorbeeld naleefgedrag opleveren. Op basis hiervan kunnen concrete streefwaarden worden bepaald.

2. Regulering

2.1 Behandelen 'informatieplichten', meldingen en vergunningsaanvragen

Wat willen we in 2025 bereiken?

We behandelen 'informatieplichten', meldingen en vergunningaanvragen volgens de vergunningenstrategie uit het regionale VTH-beleid en binnen de wettelijk gestelde termijnen (Omgevingsrecht en Algemene wet bestuursrecht).

Wat doen we daarvoor?

- 'Informatieplichten': ontvangen en controleren van verstrekte gegevens en bescheiden, dossiers raadplegen en zo nodig aanvullen, het afhandelingsbericht verzenden en registreren. Bovendien houden we toezicht op de informatieplicht.
- Meldingen: ontvangen en controleren van verstrekte gegevens en bescheiden, dossiers raadplegen en zo nodig aanvullen, toetsen, afhandelingsbericht verzenden en registreren. Eventuele vervolgacties starten, zoals maatwerkbesluit.
- Vergunningen: ontvangen, dossier raadplegen en zo nodig aanvullen, toetsen en besluiten, besluit verzenden en registreren. Na het verstrekken van de vergunning plannen we een oplevercontrole, waarbij onder meer beoordeeld wordt of de situatie aan de vergunning voldoet.

Wat is daarvoor nodig?

We hanteren een gelijk aantal uren als in het uitvoeringsprogramma 2024: 18.616 uur. Daarnaast plannen we 655 uur oplevercontroles, conform 2024.

**) Bedoeld wordt: gegevens en bescheiden die bedrijven aan de omgevingsdienst moeten verstrekken op basis van de informatieplicht uit de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving.*

2.2 Actualiseren vergunningen

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
De vergunningen worden periodiek geactualiseerd.	<ul style="list-style-type: none">• Vergunningen tijdig actualiseren.• Voor het actualiseren van vergunningen ontwikkelt de omgevingsdienst met opdrachtgevers een meerjarenplan.• Actualiseren vergunningen wordt vast onderdeel branche-aanpak.• Onderzoeken hoe de vergunningenstrategie geactualiseerd kan worden, aansluitend bij landelijke ontwikkeling.
Circulaire economie	OD IJsselland ondersteunt de overgang naar een circulaire economie.

Wat willen we in 2025 bereiken?

- We willen vergunningen actualiseren conform de jaaropdrachten voor 2025.
- We agenderen het meerjarenplan voor het actualiseren vergunningen bij de kadernota 2026 en de ontwerpbegroting 2026. Dit betreft zowel de inhaalslag als het structureel actualiseren.
- Preventief willen we bedrijven informeren over c.q. herinneren aan de actuele BBT's (best beschikbare technieken) met het dringende verzoek deze toe te passen. Ook bij controles is dit de boodschap. We beogen daarmee dat bedrijven zelf tijdig maatregelen nemen om aan de betreffende BBT te voldoen.
- We maken het actualiseren vergunningen vast onderdeel van de branche-aanpak, onderdeel van het project Naar meer waarde (zie § 7.3).
- We gaan met het regionale VTH-beleidsteam onderzoeken hoe het beleid en de strategie inzake vergunningen beter kunnen bijdragen aan de gewenste resultaten en outcome, denk aan intrekingsbeleid en scherper vergunnen. Tevens bepalen we hoe de landelijke vergunningenstrategie in IJsselland toegepast kan worden.

In 2024 (met een doorloop naar 2025) actualiseren we de vergunningen voor voedings- en afvalbedrijven waarbij de actuele BBT wordt toegepast. In 2025 wordt geen actualisatie van het landelijk afvalbeheerplan (LAP) verwacht.

Wat is daarvoor nodig?

Deelnemers kunnen in hun jaaropdracht aan de omgevingsdienst onder meer opdracht geven om in 2025 het actualiseren vergunningen te starten. De omvang van deze opdrachten zullen we rapporteren in de bestuursrapportages en in het jaarverslag.

2.3 Vakgroepoverleg

Afstemming tussen de vakspecialisten, zoals het bespreken van casussen, is een voorwaarde voor een goede uitvoering van het werk. Voor kennisontwikkeling en -behoud via vakgroepoverleg reserveren we voor regulering 1.890 uur.

3. Toezicht en handhaving voor een veilige en schone leefomgeving

3.1 Algemene doelen voor een veilige en schone leefomgeving

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
De OD IJsselland heeft inzicht in naleefgedrag.	Er is inzicht in het algehele naleefgedrag (voor de VTH-taken die OD IJsselland uitvoert).
Mens en milieu zijn beschermd tegen gezondheidsrisico's door geluid.	Geluidshinder als gevolg van milieubelastende activiteiten wordt actief tegengegaan. Uniformiteit van geluidsnormen tussen deelnemers wordt nagestreefd.
Mens en milieu zijn beschermd tegen gezondheidsrisico's door de uitstoot van fijnstof en geur door activiteiten.	OD IJsselland is inhoudelijk deskundig op het gebied van geur en luchtkwaliteit en treedt op als kennispunt. Er is een centraal monitoringsysteem voor luchtkwaliteit.

Wat willen we in 2025 bereiken?

Naleefgedrag

We streven naar bescherming van de leefomgeving door goed naleefgedrag. Door regionaal en risicogericht te programmeren en door een zorgvuldig geselecteerde instrumentenmix (zie 'Wat doen we daarvoor?') willen we het naleefgedrag van vooral risicovolle milieubelastende activiteiten verhogen. We kijken naar de naleving bij de eerste controle en de hercontrole om te bepalen in hoeverre naleefgedrag zich ontwikkelt.

Geluidshinder

We streven naar bescherming van de leefomgeving op het gebied van geluid. We willen bereiken dat bedrijven de regelgeving over geluid kennen, zich hier aan houden en zich er bewust van zijn dat de omgeving geluidsoverlast kan ervaren.

Luchtkwaliteit en geur

We streven naar bescherming van de leefomgeving op het gebied van luchtkwaliteit en geur. We richten ons in 2025 op het minimaliseren van de emissie van ammoniak en geur van luchtwassers. Ook het naleefgedrag met betrekking tot luchtwassers willen we vergroten, zodat er sprake is van verbetering ten opzichte van het project Luchtwassers dat in 2022 is uitgevoerd.

Beschermen van de biodiversiteit

We beschermen de biodiversiteit en daarmee mens en milieu tegen gezondheidsrisico's door verdachte situaties voor groene VTH-taken te signaleren richting onze deelnemers. We delen actief kennis met de ketenpartners. We signaleren daarnaast verdachte situaties in relatie tot de Wet natuurbescherming richting onze deelnemers.

Wat doen we daarvoor?

1. We passen de strategieën toe uit het (regionale) VTH-beleidsplan voor preventie, toezicht en handhaving (sanctie en gedoogstrategie).
2. We selecteren binnen het beschikbare aantal uren voor regulier (vrij planbaar) toezicht (regionaal en lokaal) de bedrijven met de hoogste prioriteit. De prioriteit wordt bepaald door het risicoprioriteringsinstrument op basis van het risico, het gedrag van de ondernemer en de actualiteit van de laatste controle.

3. We bepalen voor deze bedrijven per branche of milieubelastende activiteit:
 - a. De instrumentenmix: welke mix van regulering, publiciteit, voorlichting, toezicht, handhaving en strafrecht werkt in deze branche/bij deze milieubelastende activiteiten het beste. Thema's: voor welke aspecten of milieubelastende activiteiten kan door een themagerichte aanpak meer effectiviteit en/of efficiëntie worden bereikt? Een thema is bijvoorbeeld 'luchtwassers'.
4. We voeren controles uit en bij overtreding volgt een hercontrole. Hierna gaan we in principe over tot handhaving (zie § 4.8).
5. We analyseren de resultaatindicatoren 'naleefgedrag', 'LHSO-score', 'klachten', 'handhaving', 'melding ongewoon voorval'. We analyseren onder meer de branches, type overtreding, locatie etc.

We nemen daarnaast deel aan kennissessies van de provincie Overijssel in het kader van de bescherming van biodiversiteit. We kijken actief bij onze controles of er overtredingen zijn op het gebied van de Wet natuurbescherming en melden deze bij de provincie Overijssel.

Wat is daarvoor nodig?

We plannen hiervoor 38.076 uur, net als in UVP 2024.

3.2 Meldingen ongewoon voorval

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
Inperken risico's fysieke veiligheid bij bedrijven.	Risico's omtrent fysieke veiligheid bij bedrijven worden zoveel mogelijk beperkt.

Wat willen we in 2025 bereiken?

Fysieke veiligheid bij bedrijven

We beperken risico's in de fysieke veiligheid bij bedrijven door erop in te zetten dat alle ongewone voorvallen in 2025 bij ons worden gemeld. Daarmee voorkomen en beperken we milieuschade als gevolg van het voorval.

Wat doen we daarvoor?

Meldingen

De volgende activiteiten zetten we in om ervoor te zorgen dat alle ongewone voorvallen worden gemeld:

- Eigen waarneming en signalering door medewerkers van OD IJsselland;
- Raadplegen (social) media en monitors (zoals luchtwassers);
- Inspelen op signalen van andere diensten, zoals brandweer en waterschap;
- Niet (tijdig) gemeld is in principe strafrechtelijk handhaven;
- Informeren over meldingsplicht via website, tijdens controle en eventueel branchegerichte voorlichting.

Beperken milieuschade

Op het moment dat een ongewoon voorval is gemeld, neemt een toezichthouder de situatie op en beoordeelt of direct voldoende maatregelen zijn getroffen. Afhankelijk van de situatie start OD IJsselland uiterlijk binnen één maand handhaving.

Voorkomen milieuschade

Het bedrijf moet binnen één week een verbeterplan opleveren aan de toezichthouder die dit plan beoordeelt. Een melding van een ongewoon voorval leidt tot een hogere risicoscore in het risicoprioriteringsinstrument. Bij eventuele controles wordt gecheckt of het verbeterplan is gerealiseerd.

Wat is daarvoor nodig?

Op basis van ervaringscijfers reserveren we 4 uur per voorval en maken een schatting van 50 ongewone voorvallen in 2025: 200 uur.

3.3 Meldpunt en klachtenafhandeling

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
Mens en milieu zijn beschermd tegen onaanvaardbare risico's.	OD IJsselland heeft gebiedskennis in huis en heeft grip op activiteiten.

Wat willen we in 2025 bereiken?

Het meldpunt richt zich op (klacht)meldingen van burgers, bedrijven en belangengroepen over situaties in de leefomgeving. Ook in 2025 grijpen we zo snel mogelijk in bij incidenten, om de schade aan het milieu maximaal te beperken.

Wat doen we daarvoor?

Vanuit het meldpunt zijn we 24/7 bereikbaar voor ongewone voorvallen. Klachten worden binnen vijf werkdagen in behandeling genomen. Burgers en bedrijven krijgen hierbij een aanspreekpunt. We houden proactief en reactief zicht op de situatie in de leefomgeving. We voldoen daarbij aan de dienstverleningsprincipes onder de omgevingswet. We houden inzicht in en analyseren het aantal en soort klachten. Waar dat aanleiding geeft, zetten we preventieve acties in. Concreet gebeurt bij een melding of klacht:

- Meldingen verduidelijken, registreren en toewijzen aan toezichthouder;
- Eventueel preventief in gesprek gaan bij de melder thuis;
- Wachtdienst doet zo nodig eerste afhandeling, registreert en zet door naar toezichthouder;
- Analyse van klachten en advies voor preventie.

Wat is daarvoor nodig?

Op basis van ervaringscijfers reserveren we voor klachten en meldingen 3305 uur. Dit komt overeen met 952 klachten en meldingen. Voor het meldpunt milieu houden we rekening met 2000 uur: 1350 uur voor het meldpunt en 650 uur voor de wachtdienst.

3.4 Asbest

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
Asbest is geïntegreerd in VTH-proces. Mens en milieu zijn beschermd tegen gezondheidsschade door asbest.	Asbest wordt veilig gesaneerd conform wet- en regelgeving.

Wat willen we in 2025 bereiken?

In 2025 zetten we in op de sanering van asbest om de gezondheid van mensen en het milieu te beschermen. Het gaat hierbij om het verwijderen of veilig beheersen van asbesthoudende materialen (saneren) volgens wet- en regelgeving en volgens strikte procedures opgesteld om de risico's te minimaliseren. We streven naar 100% naleefgedrag bij de gecertificeerde bedrijven.

Sinds 2024 houden wij toezicht op de naleving van de regels voor het mobiel puinbreken om veiligheid te waarborgen. Dit om te zorgen dat de processen rondom het breken van puin voldoen aan de geldende veiligheids- en milieueisen. Door regelmatig en nauwgezet toezicht uit te oefenen, streven wij ernaar de kwaliteit en veiligheid van hergebruikte grondstoffen te waarborgen, en daarmee bij te dragen aan een duurzame en circulaire economie.

Wat doen we daarvoor?

Om in 2025 deze doelen te bereiken, doen we het volgende:

- We werken samen met andere omgevingsdiensten en instanties om een geïntegreerde aanpak van asbestillegaliteit te stimuleren/waarborgen.
- We nemen deel aan werkgroepen en overlegplatforms om ervaringen uit te wisselen en beleidsontwikkeling te ondersteunen.
- We werken mee aan ketentoezicht en houden het asbestvolgsysteem bij.

- We volgen de wet- en regelgeving en zorgen ervoor dat betreffende bedrijven hierover worden geïnformeerd (voor zover de Rijksoverheid dit niet doet).
- We geven voorlichting aan bedrijven, instellingen en particulieren over de gevaren van asbest en de juiste procedures voor het omgaan met, het beheersen en verwijderen van asbest.
- We controleren en registreren de binnenkomende meldingen.
- We kiezen risicogerichte controles en voeren die uit.
- We maken twee keer per jaar een analyse van de meldingen en naleefgedrag.
- We rapporteren conform indicator.

We houden daarnaast (sinds 2024) toezicht op de naleving van regels voor het mobiel puinbreken om veiligheid te waarborgen. Voor enkele gemeenten verzorgen we (als plustaak) ook toezicht op asbestsanering door particulieren.

Wat is daarvoor nodig?

Op basis van ervaringscijfers houden we rekening met 2100 meldingen asbest. Daarvoor reserveren we 3.342 uur. Voor het toezicht asbest reserveren we 3.201 uur. Het totaal aantal benodigde uren voor asbest komt hiermee op 6.543 uur.

3.5 Vuurwerk

Onze inzet op vuurwerk richt zich op het veilig houden van wat veilig is. Ook op het gebied van carbid vervullen we vanuit historische basis in de praktijk een adviserende rol, zonder dat dit als formele taak is opgenomen. Aan beide onderwerpen kleven dezelfde risico's en gevaren.

Wat willen we in 2025 bereiken?

In 2025 richten we ons op het voorkómen van onveilige situaties en rampen als gevolg van incidenten of ongewone voorvallen met vuurwerk of carbid.

Wat doen we daarvoor?

Uit evaluatie van vuurwerkcontroles in 2023 en de jaren daarvoor blijkt dat overtredingen in het zwaarste segment van de Landelijke Handhavingsstrategie

Omgevingsrecht (LHSO) ('aanzienlijk') nog altijd aanwezig zijn. Ervaring laat zien dat bij vermindering van toezicht, een aantal specifieke (gedrags) overtredingen (weer) toeneemt. We blijven in 2025 daarom controles uitvoeren. Daarnaast zetten we in op een nauwere samenwerking met de veiligheidsregio (brandweer), een uniforme regionale benadering en het waarborgen van de omgevingsveiligheid van de opslagen en effectgebieden.

Vuurwerk

Met betrekking tot vuurwerk voeren we de volgende taken uit in 2025:

1. Toezicht en handhaving op de opslag en verkoopruimtes van bedrijven in de regio IJsselland in relatie tot vuurwerk;
2. Beoordelen van Uitgangspunten documenten en vijfjaarlijkse actualisatie die de eisen van de opslagen bevatten en veiligheid waarborgen. De rol die wij hier sinds jaren in hebben gehad als beoordelaar en bevoegd gezag is gewijzigd sinds 1 januari 2024. Hoe deze nieuwe rol voor vergunningverleners ingevuld wordt, is nog niet geheel duidelijk;
3. Informeren van ondernemers over ontwikkelingen in wetgeving met betrekking tot opslag;
4. Informeren van burgers over vuurwerk in het algemeen;
5. Adviseren van gemeenten met betrekking tot vuurwerkrijke zones en inzamelacties en beantwoording van raadvragen;
6. Beantwoording van informatieverzoeken en vragen.

Carbid

Advisering of controles met betrekking tot carbid zijn geen onderdeel van de basistaken van OD IJsselland. We doen in 2025 geen taakuitvoering met betrekking tot carbidcontroles, tenzij het AB besluit dit als facultatieve taak aan te bieden. We zullen de behoefte hieraan bij de deelnemers peilen.

Wat is daarvoor nodig?

In 2023 was 640 uur nodig voor adequate controle op vuurwerk. We hadden hiervoor in 2024 185 uur ingepland. Voor 2025 ramen we 500 uur. Dit is een verhoging van 315 uur.

3.6 Ketentoezicht en ondermijning

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
Ondermijning: Bonafide partijen zijn preventief beschermd tegen malafide partijen. We voorkomen een waterbedeffect.	OD IJsselland signaleert actief ondermijnende activiteiten. Er wordt regionaal en eenduidig ingezet op de aanpak van ondermijning (Bibob, integrale acties en handhaving).

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met ketentoezicht willen we een verminderde leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid voorkomen of herstellen. Daarvoor is zicht en grip op het naleefgedrag van de diverse actoren in (afval)ketens in de regio IJsselland nodig. OD IJsselland heeft met haar deelnemers het gezamenlijke doel om ondermijning in het buitengebied en op bedrijventerreinen te ontdekken, te voorkomen en tegen te gaan.

Wat doen we daarvoor?

We nemen deel aan uitvoeringsprojecten met de netwerkpartners, zoals veilig buitengebied, gemeentelijke en provinciale ondermijningsprojecten, Syndru, Meld Misdaad Anoniem, de ondermijningstafel RIEC, et cetera. We werken samen met bijvoorbeeld de veiligheidsregio, de GGD, NVWA, waterschappen, Rijkswaterstaat, de politie en het openbaar ministerie. Op het gebied van ondermijning analyseren we data en signalen, coördineren we integrale controles en communiceren we waar nodig over het onderwerp. Met beschikbare informatie en (tactische) analyses van onder meer het team Ketentoezicht Tiel formuleren we heldere probleemstellingen en project- en werkplannen, voeren deze uit en evalueren de effecten binnen de beleids- en uitvoeringscyclus.

Wat is daarvoor nodig?

Voor ondermijning specifiek hebben we jaarlijkse overleggen met de deelnemers en nemen we deel aan deelprojecten. In het keteninterventieteam (KIT) werken we aan de tactische analyse en de uitvoering van projecten. In 2025 plannen we 5.854 uren capaciteit voor Ketentoezicht en Ondermijning. Dat is inclusief de bijdrage aan de inzet voor het team Ketentoezicht Oost-Nederland vanuit Omgevingsdienst Rivierenland.

3.7 Strafrecht en boa's

Wat willen we in 2025 bereiken?

Door onze inzet op strafrechtelijke handhavinginstrumenten willen we het naleefgedrag van bedrijven verbeteren. Dit doen we vanuit het beleidskader voor uniforme handhaving uit de nieuwe landelijke handhavingstrategie omgevingswet (LHSO). Hieruit volgt dat we vaker ook het strafrechtelijke spoor moeten volgen.

Wat doen we daarvoor?

Als onze toezichthouders een overtreding constateren, handhaven we volgens de LHSO. Dit voeren we binnen de afspraken in mandatering uit, of wordt alsnog door de gemeente of provincie binnen een handhavingstraject uitgevoerd. Het bestuurlijke handhavingstraject kan er toe leiden dat zaken aan het openbaar ministerie worden overgedragen voor een strafrechtelijk traject.

Een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) wordt bij drie gelegenheden in stelling gebracht:

1. tijdens een eigen preventieve controle;
2. op aanwijzing van de boa-coördinator (bijvoorbeeld bij een opsporingsonderzoek;
3. als uitvloeisel van ketentoezicht.

We bereiden strafrechtelijke opsporingsonderzoeken die voortvloeien uit regulier toezicht, ketentoezicht en handhavingverzoeken of meldingen voor en voeren deze uit. Vanuit de ketenprojecten zetten we in 2025 in op:

- Metaalrecycling
- E-waste
- Afvaltransportcontroles

Verder nemen we structureel deel aan overleggen met de politie en het openbaar ministerie over milieu aangelegenheden.

Wat is daarvoor nodig?

Voor de inzet van boa's wordt 3.340 uur geraamd. Dit is een groei van 1.439 uur t.o.v. 2024. Wij verwachten dat deze groei zich de komende jaren voortzet.

3.8 Handhavingszaken en -verzoeken

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen terechte handhavingsverzoeken zorgvuldig en binnen de termijnen afhandelen en anders gemotiveerd afwijzen. We handhaven volgens de landelijke handhavingsstrategie.

Wat doen we daarvoor?

Het proces start met een reguliere controle. Bij overtreding wordt een termijn gegeven voor om verbeteringen aan te brengen. Na deze termijn volgt hercontrole. Is het bedrijf nog in overtreding, dan volgt handhaving:

- We formuleren een (voornemen tot) last onder dwangsom (VL0D);
- Hierna volgt last onder dwangsom (LOD).
- In enkele gevallen adviseren we een last onder bestuursdwang (LOB) op te leggen.

Bij handhavingsverzoeken doet een toezichthouder een 'controle ten behoeve van een handhavingstraject'. Als dat nodig is, gaan we op basis hiervan over op handhaving.

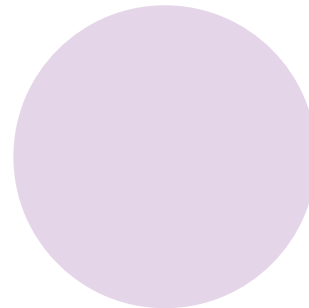
Wat is daarvoor nodig?

We rekenen op 3.072 uur. In UVP 2024 waren deze uren deels onder advies en deels bij toezicht opgenomen.

3.9 Vakgroepoverleg

Afstemming tussen de vakspecialisten, zoals het bespreken van casussen, is een voorwaarde voor een goede uitvoering van het werk.

Voor kennisontwikkeling en -behoud via vakgroepoverleg reserveren we voor toezicht en handhaving 1.265 uur.

4. Toezicht en handhaving voor een duurzame leefomgeving

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofdoelen	Beleidsdoelen
OD IJsselland draagt bij aan energiebesparing bij bedrijven en verduurzaming van afvalstromen.	Activiteiten bij bedrijven verbruiken minder energie en stoten minder CO2 uit.

4.1 Algemene doelen voor een duurzame leefomgeving

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen in 2025 energie besparen en duurzaamheid stimuleren door energiecontroles uit te voeren. Uit de controles van de afgelopen jaren blijkt nog steeds een aanzienlijk potentieel voor energiebesparing. Afgelopen jaren bezocht OD IJsselland jaarlijks een kleine 10% van de energierelevante bedrijven. Na de eerste controle voldoet 30% van de bedrijven aan alle verplichtingen. Na het uitvoeren van twee hercontroles per bedrijf ligt het naleefgedrag hoger. Waar nodig bereiken we naleefgedrag via handhaving.

Wat doen we daarvoor?

We zijn een volwaardig kennispartner op het gebied van energie en duurzaamheid. Daarvoor zetten we het volgende in:

- Selectie van bedrijven waar het meeste besparingspotentieel verwachten;
- Uitvoeren van controles, indien dit zinvol is geven we hierbij aanvullend advies aan de ondernemer;
- Indien overtreding is geconstateerd volgt een hercontrole;
- Indien zelfs na 2 hercontroles nog overtredingen worden vastgesteld volgt: Handhaving: het toesturen van een voornemen tot een last onder dwangsom (VLOD) en na een reactietermijn het opleggen van een last onder dwangsom (LOD);

- Beoordelen energiebesparingsonderzoeken (verplichting van zeer grootgebruikers);
- Advisering bij het actualiseren van vergunningen.

Wat is daarvoor nodig?

We hanteren dezelfde capaciteit als in eerdere jaren.

Toezicht	Aantal uur
Hercontroles	710
Energiecontroles	2.062
Informatieplicht (administratie)	189
Vakgroepoverleg energie	342
Vakgroepcoördinatie	352
Totaal toezicht	3.635

Vergunningen	Aantal uur
Advies vergunningen	114
Besparingsonderzoeken	392
Totaal	506

Daarnaast besteden we 215 uur aan vakgroepondersteuning en planning. De totale inzet op energie komt hiermee op 4.356 uur.

Bij de besparingsonderzoeken die wij voor de deelnemers uitvoeren, financiert het ministerie van Economische Zaken mee (cofinanciering). Deze specifieke uitkering toezicht en handhaving energie (SPUK THE) loopt tot en met 2026. In de loop van 2024 wordt duidelijk hoeveel inzet hieraan kan worden gekoppeld.

4.2 Toezicht Werkgebonden personenmobiliteit (WGP)

Wat willen we in 2025 bereiken?

Het is voor werkgevers van meer dan 100 medewerkers verplicht om gegevens sinds juli 2024 aan te leveren over hun woon-werk en zakelijke verkeer van werknemers, met als doel werkgevers kritischer te laten kijken naar de duurzaamheid van hun mobiliteit en te kiezen voor schone alternatieven.

Vanaf 1 juli 2025 moet OD IJsselland controleren op de regelgeving van het besluit CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit.

In 2025 willen we bereiken dat alle werkgevers die onder de reikwijdte van dit besluit vallen voldoen aan de rapportageverplichting.

Wat doen we daarvoor?

Vanuit ODNL is een leidraad opgesteld hoe om te gaan met de handhaving op dit onderwerp. Deze volgen we bij het uitvoeren van deze werkzaamheden.

De handhaving vindt plaats conform de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). Ook worden rapportages steekproefsgewijs gecontroleerd op de inhoud.

Wat is daarvoor nodig?

Binnen het werkgebied van de OD IJsselland vallen 305 bedrijven onder de reikwijdte van de regeling. Vanuit het Rijk is via de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) ongeveer 100 euro per bedrijf per jaar beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn niet toereikend

om goed uitvoering te geven aan deze taak. Daarom zullen we deze taak in 2025 niet in volle omvang kunnen uitvoeren. We plannen 200 bedrijven te beoordelen, alsmede de coördinatie, het gebruik nemen van systemen en trainen medewerkers. Opgemerkt wordt Daarnaast zijn de uren die gerekend worden voor de controles indicatief: er is nog geen referentiemateriaal en zijn geen kengetallen beschikbaar.

Product	Aantal	X uur	Aantal uur
Beoordelen ontvangen rapport + bericht aan indiener	200	2	400
Training en organisatie			50
Coördinatie			50
Totaal			500

Bovenstaande uren betreffen het tweede halfjaar 2025. Voor 2026 en verder zullen voor deze taak meer uren nodig zijn.

5. Advisering bodem, geluid, juridisch en overig

5.1 Verwachte vraag naar adviesproducten

Voor adviesproducten zijn geen doelstellingen in het regionale VTH-beleid bepaald; ze dragen bij aan de plannen of beleid bij deelnemers of aan producten van OD IJsselland. We werken met de geplande aantallen zoals we deze afgelopen jaren hebben ingezet, tenzij deelnemers afwijkingen melden, zoals bij bijzondere (RO-)projecten. Daarnaast zien we dat de provincie bedrijven heeft overgedragen aan gemeenten als gevolg van de omgevingswet.

5.2 Advisering geluid

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met advisering op het gebied van geluid willen we voldoen aan de adviesvragen van alle deelnemers in samenhang. Om planmatig te kunnen werken, ontvangen we grotere opdrachten met kennisgeving vooraf en plannen deze in overleg.

Wat doen we daarvoor?

Voor de advisering op het gebied van geluid beoordelen we geluidsrapporten. Met betrekking tot geluidgezoneerde terreinen stellen we geluidsproductieplafonds vast. We informeren bevoegde gezagen over hun wettelijke taak hierin en ondersteunen hen bij de uitvoering van deze taak, zodat zij voldoen aan de gestelde regels in onder meer de omgevingswet. Dit betreft 29 gezoneerde terreinen; deze werklast wordt verdeeld over de jaren tot 2032. Met betrekking tot basisgeluidsemissie van (spoor)wegen leggen we daarnaast geluidsniveaus vast in het geluidsregister (centrale voorziening geluidgegevens). In het register wordt de nul-situatie van het basisjaar 2026 opgenomen. Het doel

van de regeling is dat bevoegde gezagen voldoen aan het referentieniveau van geluidsemissie door lokale (spoor)wegen. De toename van het geluid wordt bewaakt door het bestuursorgaan.

In zijn algemeenheid voert OD IJsselland het volgende uit:

- Informeren bevoegde gezagen over de regelingen;
- Deelnemers ondersteunen bij de planning van dit werk;
- Waar deelnemers daartoe opdracht geven: uitvoering.

Wat is daarvoor nodig?

We werken bij de advisering op het gebied van geluid op basis van de vraag die hiernaar is. We reserveren hiervoor 8.106 uur.

5.3 Advisering Externe veiligheid

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met de advisering op het gebied van externe veiligheid willen we bijdragen aan het behoud of de verbetering van een veilige leefomgeving door te voldoen aan de adviesvragen van alle deelnemers in samenhang.

Wat doen we daarvoor?

De advisering op het gebied van externe veiligheid richt zich in 2025 op:

- De advisering over de routing van gevaarlijke stoffen (bevoegde gezagen moeten voldoen aan wet vervoer gevaarlijk stoffen);
- Afstemming met de veiligheidsregio en eventueel de Omgevingsdienst regio Nijmegen om tot integrale advisering aan gemeenten en provincie te komen;
- Advisering aan vergunningverleners en toezichthouders ten aanzien van externe veiligheid;
- Het bijhouden van het register externe veiligheid, zodat dit actueel blijft;
- Het bijhouden van (komende) wet- en regelgeving en kennismetings met gemeenten, provincie en Omgevingsdienst Twente;
- Het plannen van de werkzaamheden met deelnemers;
- Toekomstgericht en integraal adviseren;
- Het bijhouden van het register externe veiligheid.

Wat is daarvoor nodig?

We werken bij de advisering op het gebied van externe veiligheid op basis van de vraag die hiernaar is. We reserveren hiervoor 852 uur. Daarnaast ontvangen we voor kennisdeling subsidie van provincie (cluster 3 meerjarenprogramma externe veiligheid).

5.4 Milieuzonering

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met advisering op het gebied van milieuzonering willen we voldoen aan de adviesvragen van alle deelnemers in samenhang; over diverse samenhangende milieuaspecten.

Wat doen we daarvoor?

We adviseren inhoudelijk op het gebied van milieuzonering en verzorgen het case-management met het oog op integrale advisering.

Wat is daarvoor nodig?

We werken bij de advisering op het gebied van milieuzonering op basis van de vraag die hiernaar is. We reserveren hiervoor 3.952 uur.

5.5 Zienswijzen, WOO-verzoek en juridische procedures

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen in 2025 bijdragen aan een correct besluit om een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en gelijk speelveld te stimuleren.

Wat doen we daarvoor?

We nemen de aanvragen in behandeling en geven advies of nemen een besluit. Voor een aantal deelnemers behandelen we ook het bezwaar en beroep. Informatie hierover staat in paragraaf 8.4.

Wat is daarvoor nodig?

We werken bij de advisering en behandeling van zienswijzen, WOO-verzoeken en juridische procedures op basis van de vraag die hiernaar is. We reserveren hiervoor 1.920 uur.

5.6 Advies luchtkwaliteit en geur

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
Mens en milieu zijn beschermd tegen gezondheidsrisico's door de uitstoot van fijnstof en geur door activiteiten.	OD IJsselland is inhoudelijk deskundig op het gebied van geur en luchtkwaliteit en treedt op als kennispunt. Er is een centraal monitoring systeem voor luchtkwaliteit.

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met advisering op het gebied van luchtkwaliteit en geur willen we voldoen aan de adviesvragen van alle deelnemers in samenhang.

Wat doen we daarvoor?

De advisering op het gebied van luchtkwaliteit en geur richt zich in 2025 op:

- Het voldoen aan de vragen van alle deelnemers en hierover integraal adviseren;
- Advisering aan vergunningverleners en toezichthouders ten aanzien van lucht en geluid;
- Het bijhouden van het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK), analyse van de inzichten uit dit instrument en op basis daarvan adviseren over beleid, strategie en uitvoering;
- De afhandeling van informatieverzoeken;
- Het op peil houden van kennis en vaardigheden.

Wat is daarvoor nodig?

We werken bij de advisering op het gebied van luchtkwaliteit en geur op basis van de vraag die hiernaar is. We reserveren hiervoor 1.621 uur.

5.7 Bodem

Wat willen we in 2025 bereiken?

Met advisering op het gebied van bodem willen we een bijdrage leveren aan het realiseren en behouden van een gezonde leefomgeving. Een gezonde bodem draagt bij aan het fundament van stedelijke ontwikkeling en civieltechnische projecten. Denk aan internetaansluitingen, waterleidingen en stroomvoorzieningen. Ook voor de energietransitie en klimaatadaptatie is een gezonde bodem van belang. We halen onze duurzame energie uit de bodem en voor onze voedselvoorziening en drinkwaterwinning zijn we afhankelijk van een gezonde bodem en ondergrond.

Wat doen we daarvoor?

Wij leveren een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van het beleid, doelen en regels die zijn vastgesteld in de omgevingsplannen, bodembeleidsplannen en de visie op de ondergrond.

We toetsen meldingen en adviseren bij vergunningprocedures en functiewijzigingen. Ook beoordelen we bodemrapporten.

Daarnaast is toezicht een belangrijk onderdeel. Het gaat hierbij om toezicht op het milieuverantwoordelijk aanleggen van kabels en leidingen, het uitvoeren van graafwerkzaamheden, het waarborgen van de bodemkwaliteit bij bouw en functiewijzigingen en toezicht op de uitvoering van het beleid.

Bodemenergiesystemen

Op het gebied van bodemenergiesystemen doen we het volgende:

1. Registreren bodemenergiesystemen in het LGR
2. Afhandeling van meldingen voor bodemenergiesystemen en beoordeling van de werking van het bodemenergiesysteem
3. Toezien op de aanleg van bodemenergiesystemen
4. Toezicht bij twijfel

Adviestaken

Voor onze adviestaken doen we het volgende:

1. Bodemadvies bij en participatie in de uitvoering van projecten van deelnemers
2. Bodemadvisering bij het opstellen van omgevingsplannen
3. Periodiek opstellen en beheer van de bodemkwaliteitskaart en de bodemnota
4. Advisering op bodemgebied bij bezwaar en beroep bij deelnemers binnengekomen
5. Interne advisering bij toezicht en vergunningverlening
6. Informatieverstrekking aan deelnemers en derden (makelaars, aannemers, particulieren)
7. Het up to date houden van het Bodem Informatie Systeem (Nazca)

Vergunningverlening en toezicht

Voor vergunningverlening en toezicht bodem doen we het volgende:

1. Meldingen saneren beoordelen en afhandelen (vallen onder bodemvergunningverlening)
2. Vergunningverlening onder WBB (oude wet, overgangsrecht)
3. Toezicht op de meldingen graven (boven interventiewaarde of twijfel)
4. Meldingen beoordelen voor toepassen tijdelijk opslaan van grond, bagger en bouwstoffen en het toezicht hierop

Wat is daarvoor nodig?

Toezicht	Aantal uur
Bodemadvies	6.500
Beoordelen melding	2.000
Toezicht melding grondverzet	880
Toezicht melding/vergunning bodemenergie	--
Toezicht sanering	950
Bouwstoffen melding	1.725
Informatieverzoek	4.071
Totaal	16.126

Als gevolg van de introductie van de Omgevingswet behandelen we twee nieuwe milieubelastende activiteiten: 'graven in grond met een kwaliteit boven de interventiewaarde' en 'graven in grond met een kwaliteit onder de interventiewaarde'. Dat leidt tot een toename in advies en toezichten vanwege een toegenomen aantal meldingen en andere werkwijze.

We merken een trend op waarin er meer gebeurt op het gebied van bodemenergiesystemen en grondverzet. Daarom zijn de geplande uren voor bodemadvies en bodemmeldingen verhoogd met 240 uur ten opzichte van 2024.

5.8 Advisering omgevingsplannen

Wat willen we in 2025 bereiken?

Door onze specialistische kennis in te brengen willen we een optimale bijdrage leveren vanuit VTH-milieu aan de RO-taak van gemeenten, zodat:

- we de efficiëntie van uitvoeringstaken vergroten;
- beleidsontwikkeling, beleidsdoorwerking en uitvoering een consistent geheel zijn;
- de handhaafbaarheid van regels in omgevingsplannen, verordeningen gewaarborgd is;
- er regionale afstemming is en deelnemers leren van en met elkaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We adviseren over de op te nemen milieuregels in omgevingsplannen en omgevingsverordeningen.

Wat is daarvoor nodig?

We verwachten dat deze advisering aan deelnemers 2.000 uur zal vragen.

5.9 Vakgroepoverleg

Afstemming tussen de vakspecialisten, zoals het bespreken van casussen, is een voorwaarde voor een goede uitvoering van het werk. Voor kennisontwikkeling en -behoud via vakgroepoverleg reserveren we voor advisering 1.085 uur.

6. Facultatieve taken

6.1 Bouwtaken

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen de opdrachtgever ontzorgen op het gebied van hun VTH-taken ten aanzien van bouw, reclame, inrit, kap en sloop (BRIKS).

Wat doen we daarvoor?

We verzorgen de benodigde vergunningverlening, toezicht en handhaving inzake bouw, reclame, inrit, kap, sloop, kamperen etc.

Wat is daarvoor nodig?

Per saldo schatten dat hiervoor in 2025 6.350 uur benodigd is. Zie verder separaat voorstel.

Opdrachtgevers voor deze facultatieve taak zijn: gemeente Ommen.

6.2 Toezicht en handhaving energielabels

Wat willen we in 2025 bereiken?

In IJsselland zijn 2150 kantoren die per 1 januari 2023 over een energielabel C of beter moeten beschikken (bron RVO, medio 2023). De Omgevingsdienst verzorgt voor een groot aantal deelnemers het toezicht en de handhaving op deze energielabelplicht. Dit wordt in 2024 en 2025 uitgevoerd. In 2025 zal de werklast verschuiven van controleren naar handhaven.

Wat doen we daarvoor?

Het toezicht op en de handhaving van de geldende labelverplichting kantoorgebouwen bestaat uit de volgende onderdelen, conform de dienstverleningsovereenkomst:

- Inventarisatie: het kantorenbestand in IJsselland wordt in kaart gebracht en de relevante kantoren worden geselecteerd;
- Toezicht: relevante kantoren worden op hun label-verplichting gecontroleerd;
- Handhaving: indien kantoren blijvend niet aan hun labelverplichting voldoen, zal de Omgevingsdienst handhaven.
- Rapportage: Ten aanzien van de voortgang wordt per deelnemer gemeld: aantal kantoren waarop de regelgeving van toepassing is, het aantal aangeschreven kantoren, aantal kantoren dat voldoet en aantal opgestarte handhavingstrajecten. Tevens wordt een prognose gegeven.

Wat is daarvoor nodig?

Jaarlijks is hiervoor 1213 uur begroot.

Opdrachtgevers hiervoor zijn: alle gemeenten, met uitzondering van gemeente Deventer en gemeente Dalfsen.

6.3 Faciliteren omgevingstafel

Wat willen we in 2025 bereiken?

De regionale omgevingstafel is een instrument waarmee op efficiënte wijze initiatieven integraal besproken kunnen worden, dat wil zeggen: met alle ketenpartners. Hierdoor wordt de kans op de haalbaarheid van het initiatief vergroot. Dit zoeken naar het mogelijk maken van initiatieven past in de gedachte van de omgevingswet. OD IJsselland faciliteert de omgevingstafel, waar deelnemers en aanvragers hun casussen kunnen aanmelden.

Wat doen we daarvoor?

Het faciliteren van de omgevingstafel IJsselland zodat:

- voor de omgevingstafel een voorzitter en secretaris beschikbaar is;
- de benodigde hulpmiddelen beschikbaar zijn, zoals mailadressen, internetsite, gegevensuitwisseling;
- een digitale of fysieke locatie beschikbaar is voor de overleggen van de omgevingstafel en voor voorbereidende overleggen.

Wat is daarvoor nodig?

De omgevingsdienst heeft voor 2025 € 71.455 begroot. Dit zijn kosten voor inhuur en ICT, en betreft geen directe uren die in dit UVP worden meegeteld. De kosten wordt via een eigen verdeelsleutel verrekend naar deelnemers.

Oprachtgevers hiervoor zijn: alle deelnemers en waterschap Drenst-Overijsselse Delta.

6.4 Behandelen bezwaar en beroep

Wat willen we in 2025 bereiken?

- Rechtmatige afhandeling;
- Zorgvuldige afhandeling en waar nodig politiek-bestuurlijke afstemming;
- Bevorderen gelijk speelveld door deze afhandeling voor zoveel mogelijk bevoegd gezagen in IJsselland te verzorgen;
- Efficiënte afhandeling, doordat we deze zaken reeds kennen uit de handhavingfase en door schaalgrootte.

Wat doen we daarvoor?

Het behandelen van bezwaar en beroepszaken milieu, waaronder ook voorlopige voorzieningen en hoger beroepszaken worden begrepen, namens de deelnemer:

- Het ontvangen en voorbereiden van bezwaar- en beroepschriften;
- Het vertegenwoordigen van bevoegd gezag tijdens hoorzittingen;
- Opstellen van een voorstel aan het college op basis van het advies van de bezwaarcommissie en waar nodig bestuurlijke afstemming;
- Periodieke analyse van bezwaar en beroepszaken en aanbevelingen doen.

Wat is daarvoor nodig?

Product	Aantal	X uur	Aantal uur
Bezwaar	23	27	621
Beroep	4	51	204
Totaal			825

Oprachtgevers hiervoor zijn: Hardenberg, Ommen, Zwartewaterland, Dalfsen, Kampen (onder voorbehoud), Steenwijkerland en Staphorst.

6.5 Beleidsadvies bodem

Wat willen we in 2025 bereiken?

Een robuuste ondersteuning van onze deelnemers op het gebied van bodemadvies en -toezicht en het ondersteunen bij beleidsadviezen in het kader van de omgevingsplannen.

Wat doen we daarvoor?

We adviseren en ondersteunen bij het opstellen van onder andere omgevingsplannen en bodemgerelateerde regionale regelgeving waarmee we de bodemkwaliteitsambities van onze deelnemers realiseren.

Wat is daarvoor nodig?

In 2025 verwachten we voor deze taak geen vraag van deelnemers. Opdrachtgevers hiervoor zijn: alle gemeenten (behalve gemeente Zwolle) en twee waterschappen.

6.6 Ontwikkeling en beheer IJVI

We doen ontwikkeling en beheer IJVI voor alle IJVI partners, waaronder de omgevingsdienst zelf. IJVI ondersteunt VTH-processen ten aanzien van onder meer bouw, milieu, brandveiligheid en APV.

Wat willen we in 2025 bereiken?

We gaan de roadmap 2025 realiseren die het product management team (PMT) binnen de begrotingsruimte heeft opgesteld. We zorgen ervoor dat IJVI-functionaliteit en -gegevens optimaal beschikbaar zijn (volgens de dienstverleningsovereenkomst, producten- en dienstencatalogus en service level agreement).

Wat doen we daarvoor?

- Regie op ontwikkeling;
- Behandeling incidentmeldingen (storingen/fouten);
- Behandelen wijzigingen;
- Key-user-ondersteuning.

Wat is daarvoor nodig?

De benodigde inzet wordt niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma. De kosten en opbrengsten zijn opgenomen in de begroting 2025. De verrekening vindt plaats via twee verdeelsleutels aan de betreffende deelnemers.

Opdrachtgevers hiervoor zijn: alle gemeenten, de omgevingsdienst en veiligheidsregio IJsselland.

7. Programma's en projecten

7.1 Programma Zeer Zorgwekkende Stoffen (opdracht provincie Overijssel)

Wat willen we in 2025 bereiken?

In opdracht van de provincie dragen we bij aan het opbouwen van een betere VTH op zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). De provincie werkt langs 3 pijlers: bewustwording, kennisdeling en samenwerking. In 2025 wordt met name geïnvesteerd in de pijler kennisdeling: het opbouwen van een regionaal kennisnetwerk van provincie, gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opbouw kennisnetwerk en vergroten kennisniveau:

- Omgevingsdienst neemt deel in de begeleidingsgroep voor de opdracht voor kennisopbouw in vergunningverlening. Deze opdracht aan een bureau betreft het maken van een handreiking, een training en helpdeskfunctie.
- De omgevingsdienst gaat de kennis bij medewerkers over ZZS verhogen en de handreiking en de leermodules helpen daarbij. De omgevingsdienst zal daartoe ook gebruik maken van het helpdeskbureau voor vergunningverleners.
- De omgevingsdienst zal zorgen voor kennisuitwisseling met het landelijk netwerk ODNL en met RIVM.
- De omgevingsdienst zal de landelijke handreiking ZZS gebruiken inzake de vermijdings- en reductieprogramma's (VRP's) in afvalbedrijven. In een VRP heeft het betreffende bedrijf aan welke gevaarlijke stoffen bij het bedrijf voorkomen en hoe het gebruik gereduceerd wordt.

Wat is daarvoor nodig?

950 uur. Zie aparte calculatie.

7.2 Programma Circulaire economie (opdracht provincie Overijssel)

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
OD IJsselland draagt bij aan energiebesparing bij bedrijven en verduurzaming van afvalstromen.	OD IJsselland ondersteunt de overgang naar een circulaire economie.

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen de overgang naar een circulaire economie bevorderen.

Wat doen we daarvoor?

In opdracht van de provincie gaan wij in 2025 het project circulaire bedrijventerreinen uitvoeren, in nauwe samenwerking met Omgevingsdienst Twente dat hiermee in 2024 een start heeft gemaakt. Zo zorgen we voor periodiek overleg tussen de opdrachtgever en de projectleiders van omgevingsdiensten gericht op ervaringen delen en kansen benutten.

Wat is daarvoor nodig?

425 uur.

7.3 Programma 'Naar meer waarde' (collectieve opdracht)

Wat willen we in 2025 bereiken?

In 2025 willen we bereiken dat:

- De gewenste outcome samen met de deelnemers verder gespecificeerd wordt. De ambitie is om drie gebieden uit te werken (bij voorbeeld energie, geur of ZZS).
- De omgevingsdienst meer waarde/outcome levert.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de AB-opdracht juli 2022 aan directeur omgevingsdienst om 'programmeren nieuwe stijl' te ontwikkelen.

Wat doen we daarvoor?

- Voor het specificeren van gewenste outcome voert de omgevingsdienst regie op het ontwikkeltraject van gewenste outcome en brengt de omgevingsdienst kennis en informatie in.
- Voor het outcome- en resultaatgericht werken doet de OD projectmanagement en advisering, in samenwerking met het management, deelnemers en medewerkers.
- Verdere ontwikkeling verbeteren resultaat- en branche-analyses, integraler werken, ontwikkelen en verbeteren instrumentenmix, risico-analyse en het RPI en het branche- en themagericht werken.

Wat is daarvoor nodig?

We plannen hiervoor 2 dagen per week = 640 uur. Dat zijn 2 trajecten * 40 weken * 8 uur.

7.4 Programma Energie & Duurzaamheid (opdracht gemeente Deventer)

Wat willen we in 2025 bereiken?

We willen bijdragen aan duurzaamheidsoplossingen door het beperken van netcongestie in Deventer. Dit betreft een meerjarig project tot en met 2030.

Wat doen we daarvoor?

- Het bijdragen aan het oplossen van netcongestie door een slimmere gegevensuitwisseling met OD IJsselland en het in kaart brengen van grootverbruikers op bedrijventerreinen met netcongestie¹;
- Versterkt energietoezicht en handhaving van 2025 tot en met 2030;
- Inventarisatie problemen met betrekking tot naleving energieregeling en ondersteuning²:

Wat is daarvoor nodig?

Gemeente Deventer stelt hiervoor € 175.000 beschikbaar in 2025 (1495 uur).

1) Netcongestie is van invloed op het tempo en de uitvoerbaarheid van vastgelegde doelstellingen binnen de Regionale Energie Strategie (RES). Door netcongestie kan het opwekken en leveren van hernieuwbare energie nu niet altijd. Ook nieuwe bedrijven kunnen niet meer vanzelfsprekend worden aangesloten op het energienet.

2) Deze inventarisatie verloopt in eerste instantie via het Ondernemershuis in Deventer.

8. Kwaliteit

De omgevingsdienst is verplicht te voldoen aan de kwaliteitscriteria op basis van de GR en de verstrekte mandaten. Deze kwaliteitscriteria worden regelmatig geactualiseerd. Voor 2025 geldt versie 2.3. In de bestuurscyclus rapporteren we aan het dagelijks en algemeen bestuur hoe en in hoeverre we hieraan voldoen.

9. Dienstverlening

Doelen regionaal VTH-beleid

Hoofddoelen	Beleidsdoelen
De uitvoeringsorganisatie past de dienstverleningsprincipes uit de omgevingswet toe en investeert in cultuuromslag.	De dienstverlenings- principes zijn doorgevoerd in de organisatie.
	De organisatiecultuur van conformeert aan de omgevingswet.
	OD IJsselland heeft grip op klachten.

Klanttevredenheid

De streefwaarde in het regionale VTH-beleid is jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek te presenteren, gerelateerd aan het beleidsdoel dat de dienstverleningsprincipes zijn doorgevoerd in de organisatie. Dit betreft de beleving bij burgers, bedrijven en belangengroepen. In 2025 maken we een plan omtrent klanttevredenheid.

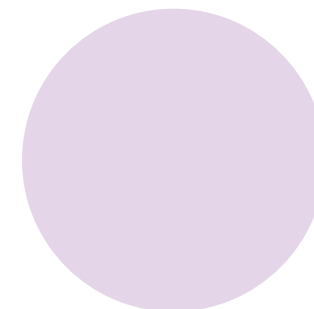
Cultuur

De streefwaarde in het regionale VTH-beleid is dat de cultuur conform omgevingswet is. Dit betreft met name belevingsprincipes (§ 6.1 regionaal VTH-beleid). Dit wordt deels afgedekt in het meerjarige traject van de organisatieontwikkeling van OD IJsselland.

Klachten

De streefwaarde in het regionale VTH-beleid is dat de bestuursrapportage de klachtenanalyse met verbetervoorstellen toont. Dit betreft klachten over de dienstverlening door de omgevingsdienst. We volgen klachtenprocedure en rapporteren hierover in het jaarverslag.

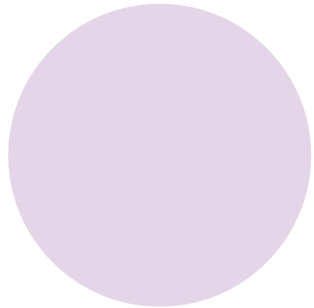
Deze doelen worden bereikt door onze overhead(projecten). Deze wordt bekostigd uit de overheadtoeslag.

10. Capaciteit en financiën

De financiering voor de uitvoering van dit programma komt uit diverse bronnen:

- Doorbelasting aan alle deelnemers; dit betreft de basistaken en regionale projecten.
- Doorbelasting aan specifieke deelnemers: lokale wensen, projecten en facultatieve taken.
- Subsidies: zoals de SPUK voor toezicht en handhaving energiegebruik.

11. Rapportage, bijsturing en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt de manier van rapporteren, bijsturing en evaluatie beschreven.

Beleidscyclus

Het uitvoeringsprogramma maakt onderdeel uit van de beleids- en uitvoeringscyclus. In het regionale beleid is het beleid opgenomen, in het uitvoeringsprogramma de uitvoering hiervan. In § 1.4 gaven we aan dat landelijke ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de doelen en werkwijze. In het VTH-jaarverslag worden de resultaten van die uitvoering geëvalueerd. OD IJsselland maakt een jaarverslag waarin de resultaten worden vergeleken met het uitvoeringsprogramma. Daarbij analyseert de omgevingsdienst de afwijkingen en doet adviezen gericht op verbetering van de uitvoering en van het beleid.

Jaaropdrachten en facturering

Het uitvoeringsprogramma biedt de basis voor de jaaropdrachten per deelnemer. In de jaaropdrachten staan de afspraken tussen deelnemer en uitvoerder opgenomen:

- De te realiseren doelstellingen
- De daarvoor benodigde uren
- Indicatief aantal producten (zie ook bijlage 1).

Ook kunnen hierin specifieke afspraken worden gemaakt.

In de periodieke accountgesprekken tussen accounthouder en accountmanager wordt besproken in hoeverre de doelstellingen binnen het urenbudget zullen worden gehaald. De bestede uren en aantallen geleverde producten is hierbij helpende informatie.

Wil een deelnemer na vaststelling van het uitvoeringsprogramma nog een opdracht geven, dan wordt deze opdracht besproken tussen de accounthouder van de deelnemer en de accountmanager van de omgevingsdienst. Als de opdracht kan worden uitgevoerd, wordt deze toegevoegd aan de jaaropdracht.

De kosten worden conform de financiële en de bijdrage-verordening per kwartaal gefactureerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen uren gemaakt voor de levering van producten en uren voor projecten.

Bestuurscyclus

Naast de beleids- en uitvoeringscyclus, worden financiële effecten van opdrachten in de bestuurscyclus besproken en afwijkingen in de bestuursrapportages en jaarstukken gemeld. Bij (verwachte) afwijkingen adviseert de omgevingsdienst over bijsturing. Leidend hierbij is het realiseren van de doelstellingen uit het regionale VTH-beleid en dit UVP.

12. Bijlage

In deze bijlage is bij de doelstellingen en geraamde uren uit het UVP een indicatie opgenomen van het aantal producten dat benodigde is om de doelstellingen te realiseren.

Hoofd-stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
2. Regulering voor veilige, gezonde en duurzame leefomgeving					
2.1	Behandelen 'informatieplicht', meldingen en vergunningsaanvragen	19.926	Vooroverleg	1.352	108
			Milieumelding	8.480	
			Informatieplicht, gegevens en bescheiden	354	177
			Advies verstrekken: vergunning- / meldingsplicht	460	230
			Omgevingsvergunning Regulier	2.738	74
			Omgevingsvergunning Uitgebreid	2.940	49
			Vakinhoudelijke toets milieu	1.000	40
			Mer (beoordelings)plicht	300	12
			Maatwerk	580	29
			Kortdurend afstemmingsoverleg	364	-
			Informatieverzoeken	486	-
			CIMLK monitoringstool	217	-
			oplevercontroles	655	39
2.2	Actualiseren vergunningen	pm	Actualisatietoetsen	-	80
		pm	Actualisatie vergunning	-	34
2.3	Vakoverleg vergunningen	1.890	Vakgroepoverleg vergunningen	1.890	-
	Total regulering	21.816		21.816	872

Hoofd-stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
3. Veilig en gezond					
3.1	Algemene doelen voor een veilige en schone leefomgeving	37.941	Periodieke controle	34.526	1.876
			Extra controle	838	77
			Kortdurend afstemmingsoverleg	510	-
			Informatieverzoeken	235	-
			gegevensbeheer	1.215	
			Thema controle en onvoorzien	617	-
3.2	Meldingen ongewoon voorval	200	Ongewone voorvallen	200	
3.3	Meldpunt en klachtenafhandeling	5.305	Klacht / Melding	3.305	952
			Meldpunt / Milieuwacht dienst	2.000	-
3.4	Asbest: meldingen en toezicht	6.543	Melding asbest	3.342	2.100
			Toezicht Asbest	3.201	-
3.5	Vuurwerk	500	Vuurwerkcontroles	500	-
3.6	Ketentoezicht en ondermijning	5.854	Ketentoezicht en ondermijning	5.854	-
3.7	Strafrecht en boa's	3.340	Strafrechtelijke handhaving	3.340	-
3.8	Handhavingsverzoeken, handhavingen en controles	3.072	Handhavingscontrole	649	63
			Handhaving uitvoeren	1.216	79
			Handhavingsverzoek	1.207	73
3.9	vakoverleg inzake toezicht en handhaving	1.265	Vakgroepoverleg regulier toezicht	1.265	-
	totaal toezicht en handhaving voorveilige en gezonde leefomgeving	64.020		64.020	5.220

Hoofd- stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
4. Duurzaam					
4.1	Brede toezicht en handhaving voor een duurzame leefomgeving	2.941	Hercontroles	710	142
			Energiecontroles	2.062	189
			Informatieplicht (administratie)	169	
4.1	Vakoverleg en coördinatie E&D	909	Vakgroepoverleg energie	342	
			Vakgroepcoördinator	352	
			Vakgroepondersteuning & planning	215	
4.1	E&D bij vergunningverlening	506	Advies vergunningen	114	19
			Besparingsonderzoeken	392	28
4.2	Toezicht Werkgebonden personenmobiliteit (WGP)	500	Toezicht Werkgebonden personenmobiliteit (WGP)	500	
4.3	SPUK-THE	pm	SPUK-THE	pm	
	Totaal duurzaam	4.856		4.856	378

Hoofd- stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
5. Advisering					
5.2	Advisering geluid	8.106	Geluidadvies	1.556	98
			APV	41	14
			Geluidmeting	983	47
			Klacht/meldingen	233	13
			Bouwakoestiek	102	21
			Industrielawaai	1.777	268
			Weg/railverkeer	1.680	195
			Zonebeheer	980	73
			Ruimtelijke plannen	555	35
			Digitaal ontsluiten geluidgegevens	200	-
			Totaal Advies - Geluid	8.106	764

Hoofd- stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
5.3	Advisering Externe Veiligheid	856	Externe veiligheid	856	102
5.4	Milieuzonering	3.952	Advies milieuzonering	3.952	292
5.5	Zienswijzen, WOO-verzoek en juridische procedures	1.919	Zienswijze behandelen	65	8
			Woo-verzoek	130	10
			Advies bij Juridische Procedures	1.725	176
			Totaal Advies - Juridisch	1.920	364
5.6	Advisering luchtkwaliteit en geur	1.621	Lucht / Geur	1.041	96
			Licht	16	2
			Informatieverzoek VTH	157	7
			Energie & duurzaamheid	182	41
			Informatieverzoeken	225	-
			Totaal lucht en geur	1.620	146
5.7	Bodem	16.126	Bodemadvies	6.520	1.619
			Beoordelen melding	1.982	240
			Toezicht melding Bbk	881	275
			Toezicht melding/vergunning bodemenergie	-	-
			Toezicht sanering	948	128
			Bouwstoffen melding	1.724	1.151
			Informatieverzoek	4.071	1.620
			Totaal Totaal Advies - Bodem	16.126	5.034
5.8	Advisering omgevingsplannen	2.000	Advies omgevingsplannen	2.000	
5.8	Vakoverleg advisering	1.085	Vakgroepoverleg advies	860	-
			Kortdurend afstemmingsoverleg	225	-
			Totaal advies	35.665	-
Totaal deel 1: basistaken				126.357	

Hoofd- stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
6. Facultatieve taken					
6.1	Bouwtaken	6.350		6.350	
6.2	Toezicht en handhaving op energielabels	1.213		1.213	
6.3	Behandelen bezwaar en beroep	825	Bezwaar	621	23
			Beroep	204	4
6.4 t/m 6.7	Ontwikkeling en beheer IJVI, omgevingstafel, beleidsadv. bodem	nvt		nvt	
	totaal facultatieve taken	8.388		8.388	

Hoofd- stuk	Onderwerp	Geplande uren 2025	Product	geplande uren	aantal
7. Programma's en projecten					
7.1	Project circulaire economie (PrOv)	425		425	
7.2	ZZS (PrOv)	950		950	
7.3	Naar meer waarde	640		640	
7.4	Project Energie & duurzaamheid (Deventer)	1.496		1.496	
	totaal programma's	3.511		3.511	
Totaal deel 2: facultatieve taken en programma's				11.899	
Totaal UVP basistaken + facultatieve taken en programma's		138.256		138.255	

COLOFON

Samenstelling: OD IJsselland
Ontwerp: studio SIEN
Fotografie: Erik Karst

Omgevingsdienst IJsselland
Lübeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle

088 5251050
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

